

BATUTA

QUÈ ÉS LA BATUTA?

Etimològicament prové del llatí *battire*, *batre* en l'aire, com un ocell les seves _____ i de l'italià *batuta* que vol dir _____.

La batuta és un pal curt i fi, i que gràcies a les mans i els braços ajuda als directors o directores d'orquestra a _____ una obra musical. Per això, la història de la batuta ha anat estretament lligada a la història de la _____ d' _____.

BREU HISTÒRIA

Els antics directors de cors i de músics, segons explica Plini al s I, portaven el _____ amb el peu, gràcies a una sabata amb una sola de fusta o de ferro anomenada *scabellum*.

La batuta ja existia, sembla ser, en el s XV, i s'utilitzava en la _____ Papal. Era un temps en què la música encara no es dividia en compassos, per tant, era necessari portar un control extern per evitar cap contratemps rítmic.

L'invent de la batuta s'atribueix al violinista i compositor J _____ B _____ L _____ (1632-1687), creador de l'òpera francesa. Lully era mestre de capella de la cort de Lluís XIV. Utilitzava com a batuta un pal bastant pesat que mesurava aproximadament uns _____ d'allargada i que feia picar al terra tot portant la _____. Lully va començar a utilitzar aquest mètode per portar el _____ ja que dirigia a formacions musicals d'un nombre ja considerable de músics, podríem ser més d'una vintena.

Una vareta de fusta servia per orientar als instrumentistes. En el començament trobem a directors que no l'utilitzaven, preferien utilitzar altres estratègies més personals, com ara, donar cop de peu al terra, picar

de mans, picar amb dues cloves de petxines, amb un rotllo de paper pautat picar al faristol... D'aquesta manera s'asseguraven el manteniment del ritme i el seguiment del compàs, però... en la majoria dels casos era un mètode _____ ja que al cap de poca estona el director començava amb el seu esgotament físic.

La utilització de la batuta, tal com la coneixem avui en dia, li devem al compositor alemany, C_____ M_____ von W_____, que va ser el primer en utilitzar-la en un concert el 1817 a la ciutat de Dresden.

Tota novetat requereix un temps d'adaptació. En aquells moments va rebre forces crítiques del públic en general, però... al cap d'uns anys altres grans músics del moment van ajudar a la seva estandardització.

F_____ M_____ va fer servir la batuta en diferents concerts a Leipzig l'any 1835.

Louis Spohr director d'orquestra, també va ser una figura precursora en dirigir l'_____ amb la batuta.

El compositor francès Hector B_____, en el seu llibre publicat el 1848 *Le chef d'orchestre*, descriu la batuta amb tot detall i es desfà en elogis cap aquesta espècie de vareta màgica musical.

COM FUNCIONA

Les batutes vénen graduades en diferents _____ i estan fetes de manera que la major part del seu pes estigui distribuït a la _____ per on el director i directora la sosté quan dirigeix. Normalment la batuta mesura el mateix que el braç començant a comptar des del _____ fins al dit _____.

La base de la batuta s'agafa amb el palmell de la mà, i els dits i el polze es tanquen sobre aquesta. Es manté amb el braç estès a l'altura de la cara amb la punta a l'altura dels ulls, apuntant lleugerament a l'esquerra i cap enfora. No s'ha d'agafar amb molta força però tampoc molt lleugerament. Per una directora o director se suposa que la batuta és simplement una _____ del braç.

TIPUS

Tants caps, tants barrets. La utilització d'un tipus o un altre de batuta és molt _____ . Cada directora o director utilitza el que més li escau.

Generalment el pes aproximat d'una batuta és d'uns _____ gr. I mesura uns _____ cm d'allargada.

Podem trobar que les batutes estan fetes de materials molt diversos, el més comuns són la _____, el bambú, el plàstic, de fibra de vidre, de grafit...

CURIOSITATS. SABIES QUE...

POSICIÓ DIRECTOR ORQUESTRA

Sabies que... La batuta va modificar la col·locació i la posició del _____ d'orquestra.

Abans del s XVII el director estava col·locat en el centre tocant amb una mà el clavicordi o l'orgue, mentre que amb l'altre dirigia als músics. Des de principis del s XVII, el primer violí, amb cops de cap o amb l'ajuda del seu arquet, agafa el protagonisme en la direcció de l'orquestra. Cap a l'any 1876 i en els festivals wagnerians de Bayreuth és quan trobem que el director es reafirma i es col·loca per davant de l'orquestra, donant l'esquena al públic.

A partir d'aquell moment la batuta ha brillat en la mà del director o directora de manera desafiant i segura.

IBN BATUTTA

Sabies que... A la ciutat marroquina de Tànger hi trobem un explorador anomenat Ibn Batutta que va recórrer el món al llarg de més de 30 anys. Va partir l'any 1325 per anar a peregrinar a la Meca i llavors va començar a visitar altres llocs, com Palestina, Síria, Iraq, Pèrsia, Turquia, Afganistan, Pakistan, la Índia, les illes Maldives, Ceilan i Xina. Tot això ho explica en el seu llibre de relats amb un grau de precisió segurament molt més gran que un coetani seu, Marco Polo. Ibn Batutta va tornar a Tànger l'any 1354 però encara es va animar a fer altres visites a Al-Andalus, Sudan i Tombuctu. Malgrat ser un personatge rellevant en el seu país mai se l'hi ha donat la importància que es mereix i està del tot oblidat. Un exemple clar és la difícil localització de la seva tomba.

PREMI BATUTA

Sabies que... Existeix un premi internacional a Mèxic anomenat Batuta on es reconeix la trajectòria artística de músics, instrumentistes o cantants. El premi pels afortunats o afortunades consisteix en una batuta feta amb or de 24 Quilats i que simbolitza a l'únic instrument musical que no sona per fer que altres sonin.

ESCULTURA Josep Anselm Clavé

Sabies que... A Barcelona podem trobar dins l'inventari del Patrimoni de la ciutat un monument catalogat com a Bé Cultural d'Interès Local (BCIL) que correspon al monument a J_____ A_____ C_____.

Aquesta obra escultòrica d'estil historicista es troba situada en el Passeig St Joan en el districte de Gràcia.

Josep Anselm Clavé fou compositor i director d'orquestra i fundador del moviment coral arreu del nostre territori. En la seva mà esquerra aguanta unes partitures musicals i en la mà dreta, que està enlairada, agafa una batuta.

BATUTA per a DISCAPACITATS

Sabies que... Una batuta de director d'orquestra permet a músics cecs o amb discapacitat visual a seguir els seus moviments. Aquest invent d'alta tecnologia ha estat anomenat batuta hàptica. Funciona amb sensors que registren els més petits moviments del director o directora. Aquests es transmeten a través de senyals de ràdio a unes polseres que es col·loquen als músics al voltant del canell o del turmell.

JEAN-BAPTISTE LULLY

Sabies que... Com ja hem dit abans Jean-Baptiste Lully se li atribueix l'invent de la _____. Doncs, l'any 1687 Jean-Baptiste Lully mentre dirigia un concert a palau, es va donar un cop fort amb la batuta en el dit gros del peu. Recordeu que les batutes feien uns 2 metres de llarg i estaven fetes de fusta i ferro, això vol dir que eren un xic pesades i servien per picar al terra i mantenir i portar el compàs.

Aquesta ferida que es va fer en el peu del mestre Lully va anar empitjorant fins arribar a la gangrena i el músic va _____ al cap de poc. Trobem que va ser la primera víctima mortal de la batuta.

BATUTA WAGNER

Sabies que... La batuta original del compositor alemany R_____ W_____ que s'havia perdut o extraviat durant la 2a Guerra Mundial ha tornat al museu de Bayreuth. La batuta va aparèixer a Nebraska, als Estats Units l'estiu de l'any 2018. Aquesta batuta porta una inscripció amb la dedicatòria de Wagner a la seva segona esposa Cosima pels seus 33 anys. Amb aquesta batuta Wagner va dirigir la seva opera l'Idili de Siegfried. Wagner va escriure aquesta obra en memòria del naixement del seu únic fill Siegfried.

PORTAR LA BATUTA

Sabies que... en català disposem d'una frase feta que diem "Portar la batuta".

Doncs portar la batuta vol dir _____, portar la direcció d'una empresa col·lectiva, dirigir persones.

PER ACABAR

La batuta marca els tempos, organitza, controla i marca al conjunt d'instruments per afavorir gràcies a tots ells l'esdevenir de l'harmonia.

En absolut, és un element de comandament, com algú podria creure, és la guia coordinada per interpretar de forma estricta el que hi ha a la partitura.

La batuta vol ser la màxima representant que vol ajudar a la interpretació de qualsevol obra musical.

BATUTA

1.- Què significava a l'època grega "battere"?

2.- A on s'utilitzava la batuta en el s XV?

3.- Per què va ser important Jean-.Baptiste Lully?

4.- Quants metres mesurava aproximadament la batuta de J.B. Lully?

5.- Per què serveix la batuta?

6.- Quin compositor alemany va ser el primer d'utilitzar la batuta per dirigir un concert?

7.- Saps dir altres compositors que van ajudar a l'estandardització de la batuta?

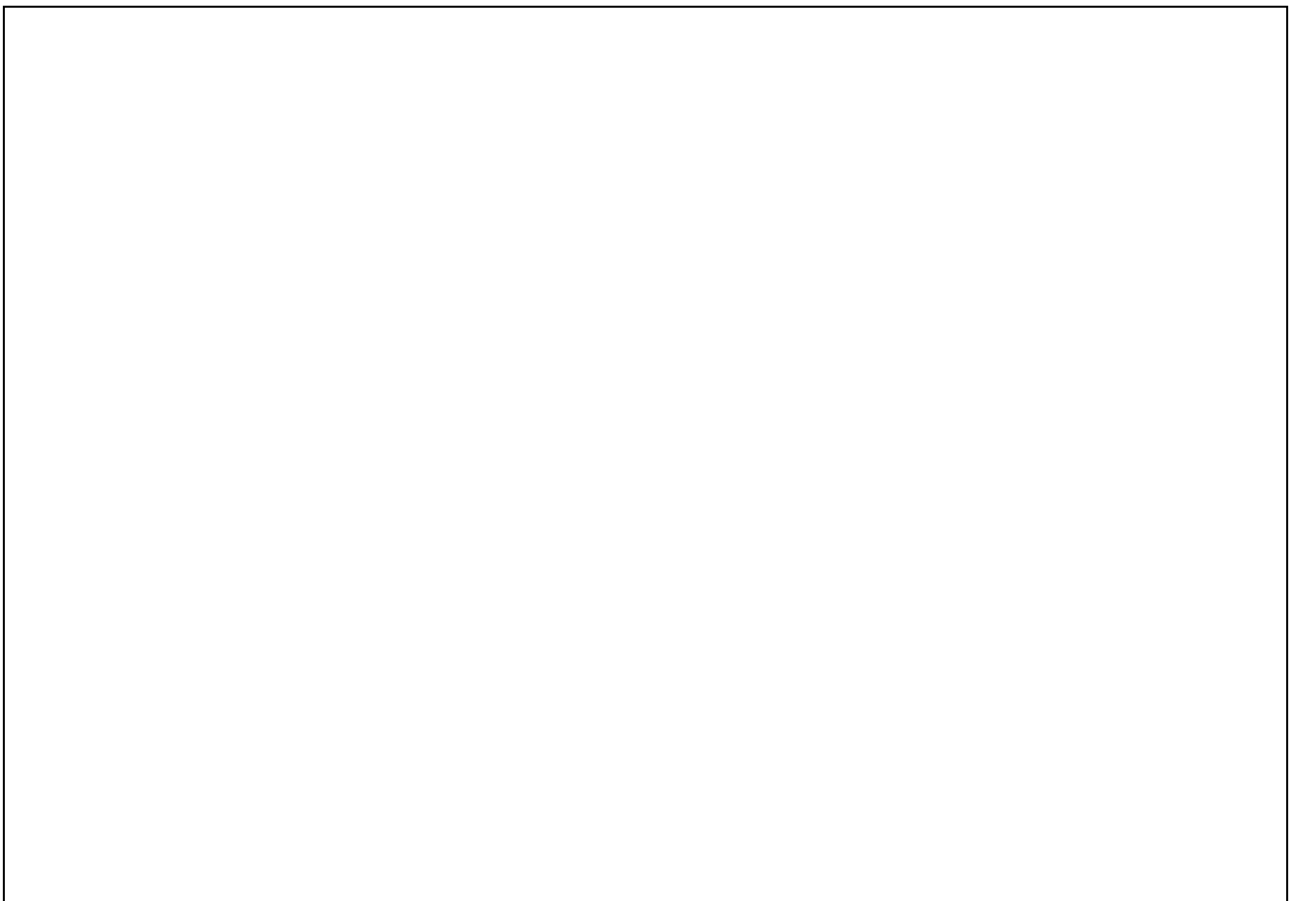
8.- Quan pesa aproximadament una batuta?

9.- Quan mesura aproximadament una batuta?

10.- Dibuixa una batuta

BATUTA

1.- La batuta és un objecte que està afinat?

Veritat Fals

2.- Jean-Baptiste Lully va ser l'inventor de la batuta?

Veritat Fals

3.- La batuta serveix per portar la pulsació?

Veritat Fals

4.- La batuta serveix per portar el ritme?

Veritat Fals

5.- La batuta serveix per portar el compàs?

Veritat Fals

6.- Carla Maria von Weber va ser el primer compositor que va utilitzar la batuta, tal com la coneixem actualment, en un concert?

Veritat Fals

7.- La batuta està fabricada de cartró?

Veritat Fals

8.- El pes de la batuta es calcula segons el pes de la directora o director?

Veritat Fals

9.- La mida de la batuta té relació directa amb l'alçada de la directora o director?

Veritat Fals

10.- Jean-Baptiste Lully va morir a causa d'una batuta?

Veritat Fals